

Rehabilitering mot 2030

Å sikre bærekraft i velferdsstaten

REHAB 2024

*Frode Selbo, NAV Hjelpemidler og
tilrettelegging*

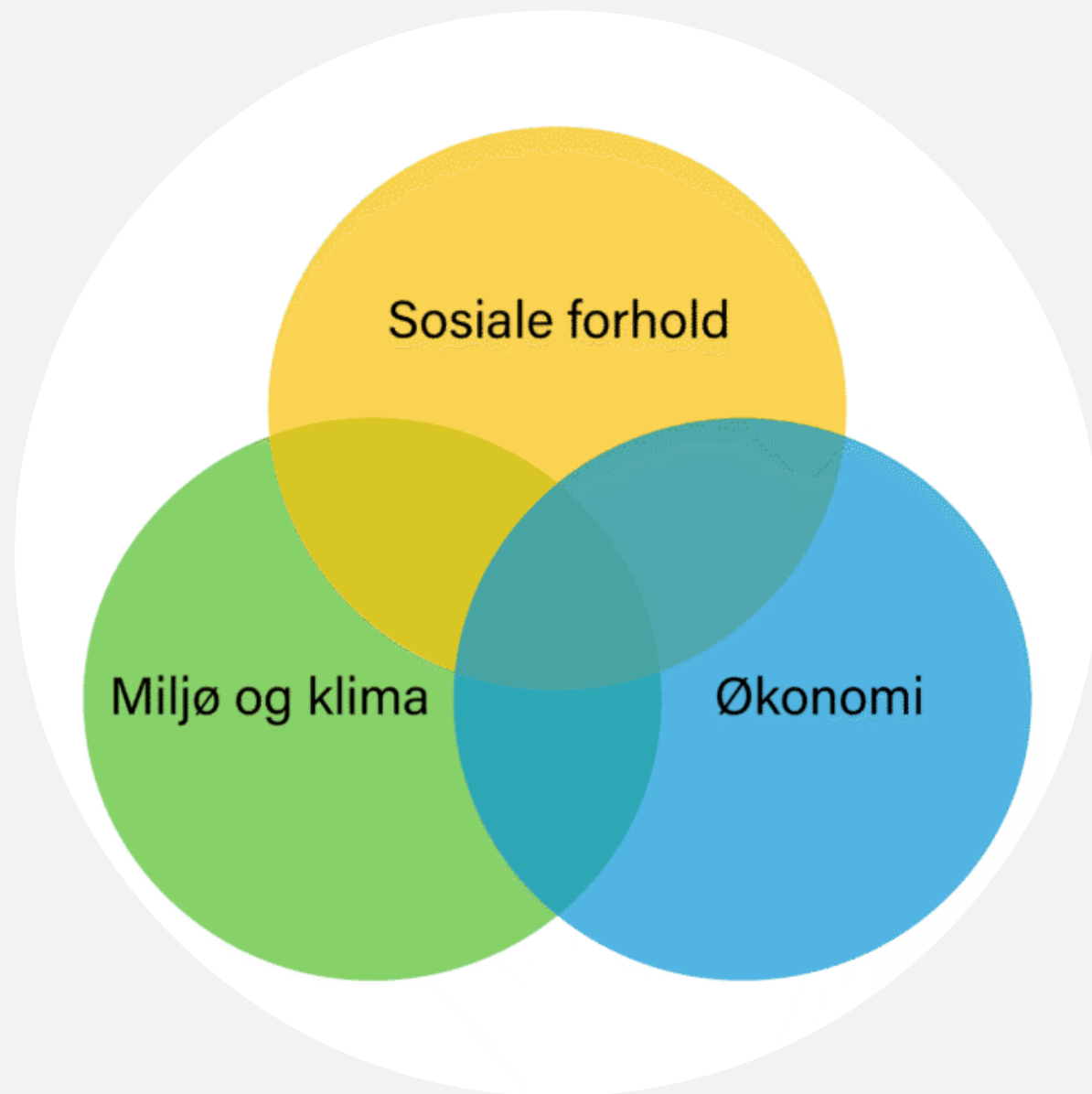

- Frode Selbo
- NAV Hjelpemidler og tilrettelegging
- Omstilling, modernisering, utvikling, strategi. Tjenesteinnovasjon.
- Organisasjonspunker

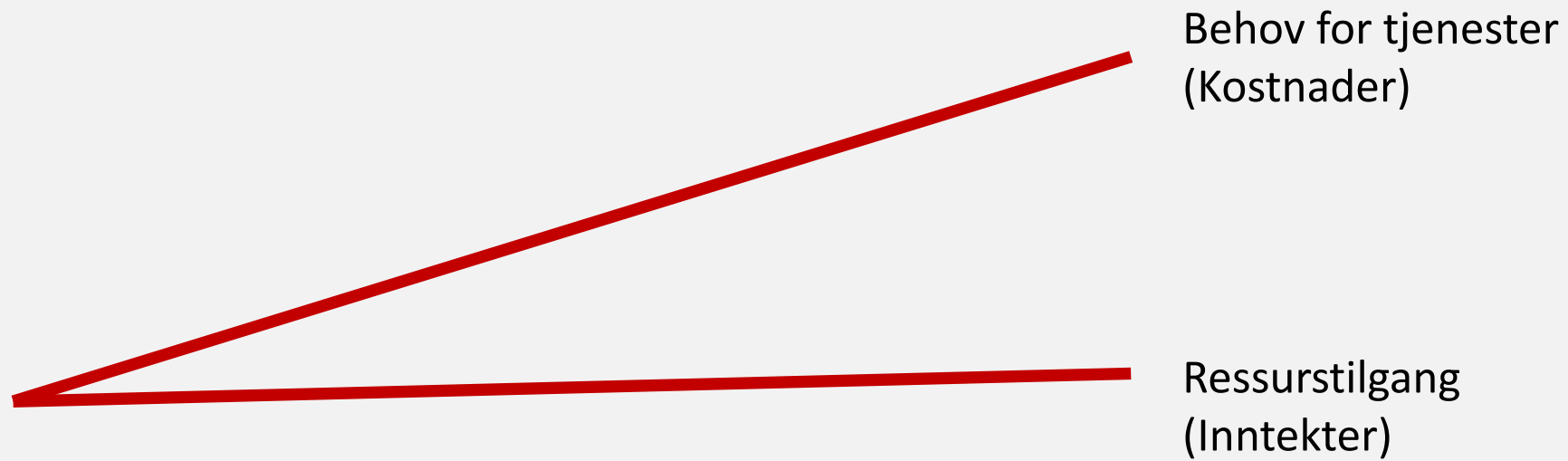

Mitt engasjement

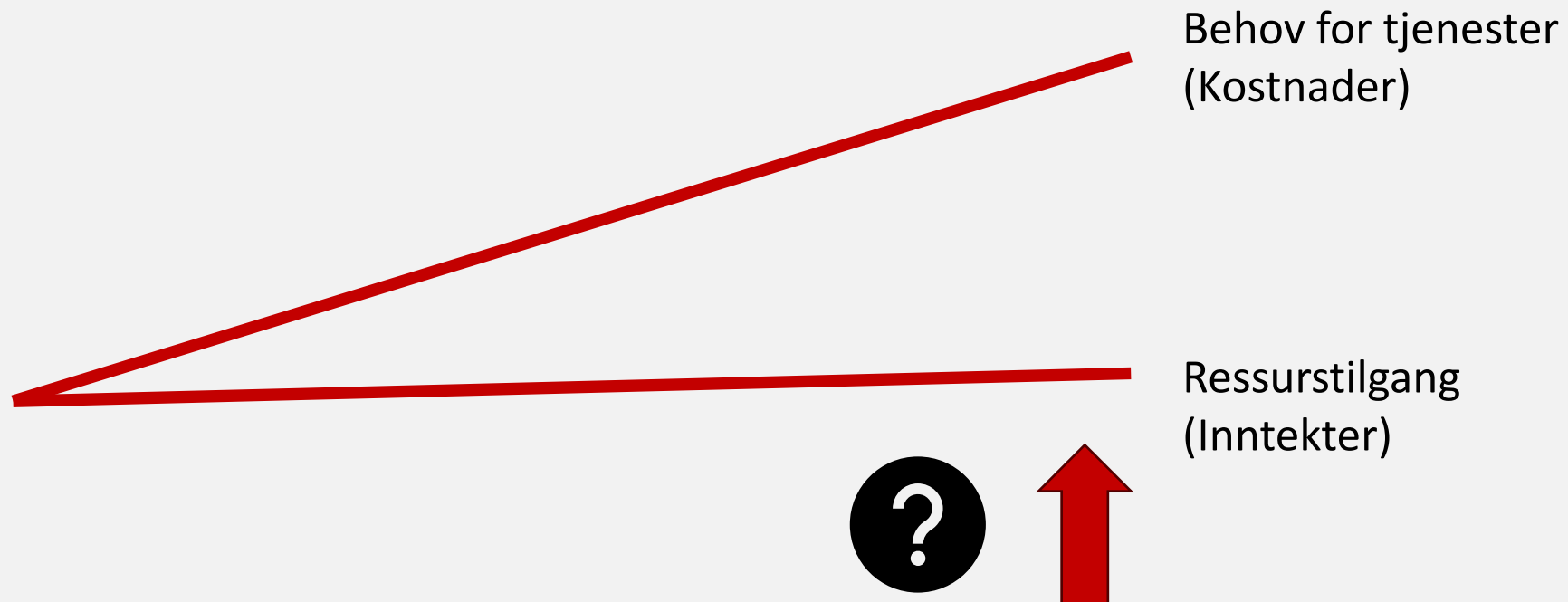
- Hvordan sikre bærekraft i årene som kommer?
- Parallellt med strammere økonomi og *potensiell* økning i behov får vi en bølge av kompetanse av ressurser i årene framover - Hvordan kan vi legge til rette for å utløse ressurser hos disse?
- Kan vi tenke å forstå arbeidslivet på en annen måte? Hva er et arbeidsliv?
- Hvordan kan vi utnytte det store digitale mulighetsrommet?

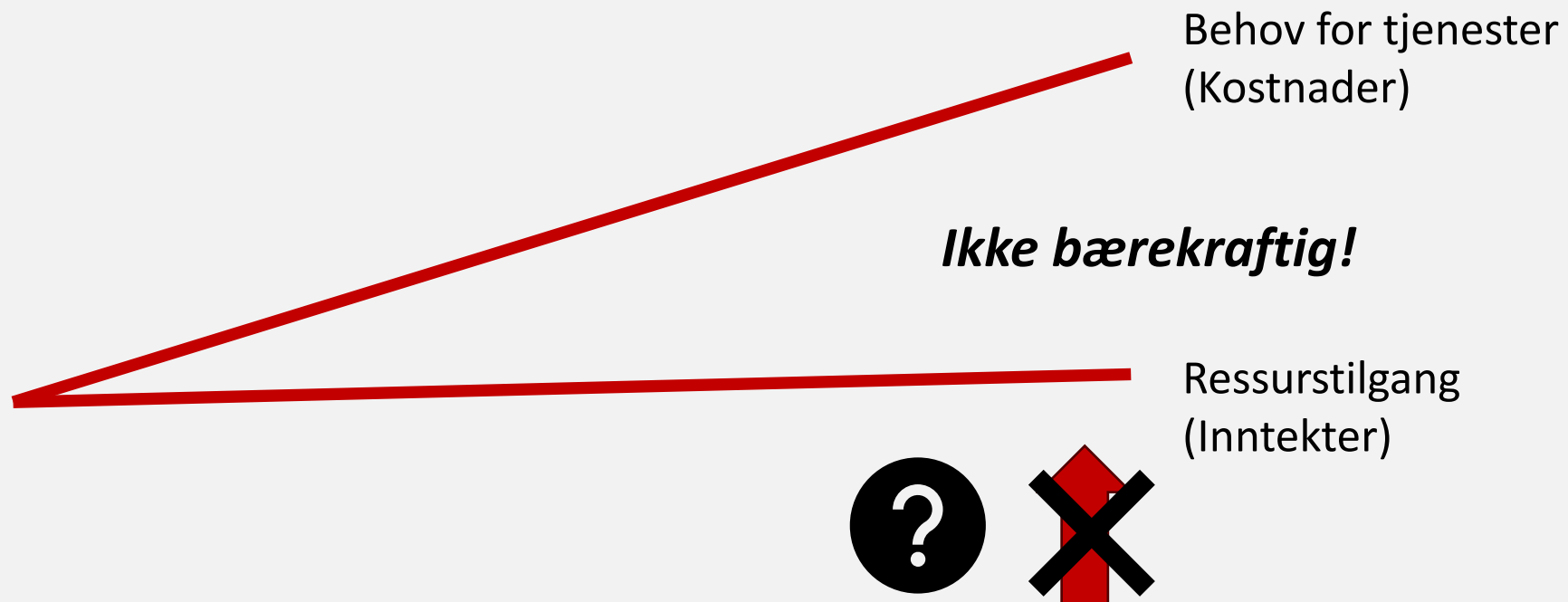
Det klassiske utfordringsbildet

Det klassiske utfordringsbildet

Det klassiske utfordringsbildet

Manglende bærekraft?

- «Regnestykket går ikke i hop» (KS Trøndelag og Statsforvalteren i Trøndelag 2022)
- «Dagens situasjon er ikke bærekraftig» (FNs klimapanel 2019)
- «AS Norge blir bærekraftig først når helsesektoren blir bærekraftig». (Helsepersonellkommisjonen 2023)
- «Det é itjnå som kjem tå seg sjøl». (HO-minister Ingvild Kjerkehol 2023)

Det hjelper ikke å bruke enda mer penger feil

Vi må bort ifra «oss» og «dere» og over til et felles «vi» – og sammen skape en helt ny velferdsmodell hvor vi med ulike roller løser oppgavene i fellesskap. Det er tid for handling. Samhandling.

Kronikk: **Tor Sætrang**, nettverkskoordinator for velferdsteknologi Innlandet, Hamar kommune

PUBLISERT Onsdag 31. mai 2023 - 16:51 SIST OPPDATERT Onsdag 31. mai 2023 - 16:52

sitere fra forordet til [Samhandlingsreformen fra 2009](#): «Norge er av de landene i OECD som bruker flest offentlige helsekroner per person, men vi har ikke fått tilsvarende mye god helse igjen for det. (..). Utviklingen er rett og slett ikke bærekraftig. Dette må vi ta inn over oss. Skal vi lykkes med å endre utviklingen, må vi handle nå!»

Da er det interessant at det 14 år senere lanseres en NOU med tittelen: «[Tid for handling](#)». Videre sitat: «Vi møter ikke framtida ved å bruke enda mer penger feil.»

For Sætrang Foto: Holland foto

”Intensjonene er de aller beste. Tankene bak er ofte gode

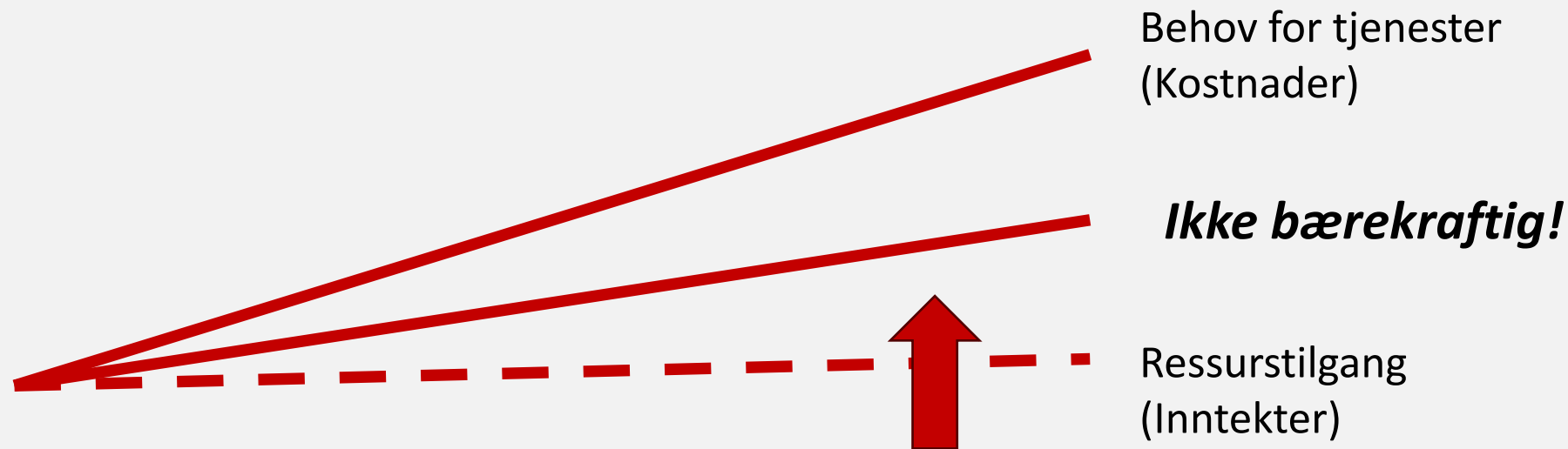
Bærekraftig velferdsstat - noe nytt?

- *Å fortsette slik vi gjør nå, er en veldig sikker vei mot en veldig usikker fremtid. Å bidra til bærekraft, er derimot å sørge for selve grunnforutsetningen for velferdsstaten (Dagsavisen, 040517)*
- *Enten gjør vi små skritt for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn nå, eller så vil det tvinge seg frem dramatiske kutt som smerter (Ernas blogg, 211017)*
- *Men det skal skarpere lut til nå enn vi trodde i 2017. Og jo lenger vi venter, jo mer omfattende må tiltakene være. (K. Clemet, 170221)*

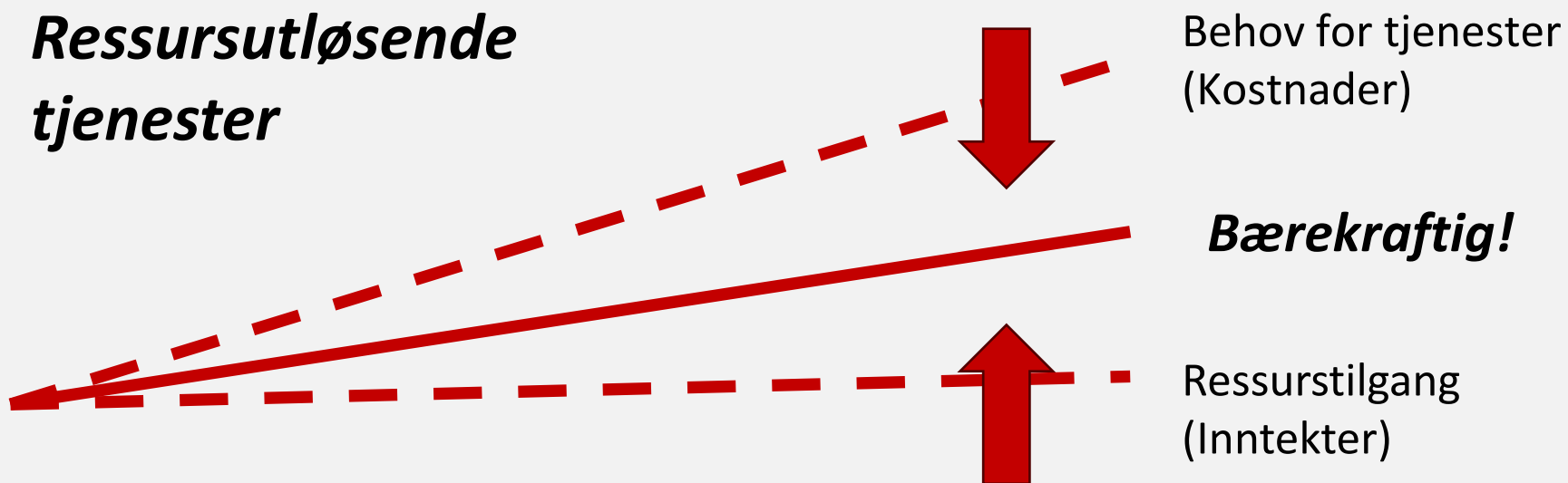
Hvordan sikre bærekraften?

- ***Jobb smartere!***
- ***Digitalisering!***

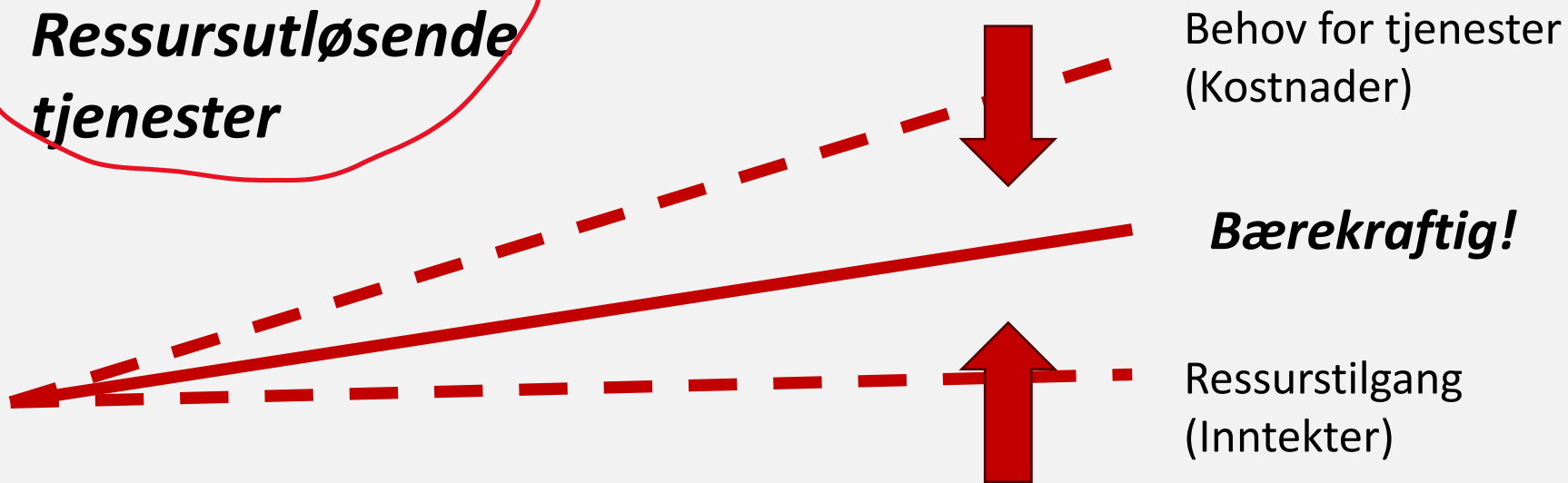
Hvordan sikre bærekraften?

- **Jobb smartere!**
- **Digitalisering!**
- **Nye tankesett -
Ressursutløsende
tjenester**

Hvordan sikre bærekraften?

- *Jobb smartere!*
- *Digitalisering!*
- **Nye tankesett -
Ressursutløsende
tjenester**

FNs bærekraftsmål

...forplikter alle nasjoner innen 2030

...fordi framtida ikke er bærekraftig uten omstilling

- God helse og livskvalitet
- Mindre ulikhet
- Ansvarlig forbruk og produksjon
- Samarbeid for å nå målene
- «Vi kommer ikke i mål uten å etablere et nytt tankesett»

Kan vi utvikle oss som «bærekraftsaktør»?

2 perspektiv

- «Ressursbølgen»
- «Det andre arbeidslivet»

Første perspektiv: «Ressursbølgen»

Antall innbyggere mellom 20 og 64 år forventes å øke med ca. **13.000** fram mot 2050

Antall innbyggere over 65 år forventes å øke med ca. **570.000** fram mot 2050

Utgjør eldre en samfunnsressurs eller en samfunnsbyrde?

Eldreølge?

- Behovet for tjenester før 80 er relativt lite og avtar
- Etterkrigsgenerasjonene - utdanning - helse. Problem/ressurs?
- [Behovene minsker](#)
- Handler «bølgeforståelsen» mer om en bølge av «ikke-gode liv» som er mer eller mindre uavhengig av alder? Basert på gammelt tankesett? Og som kan forebygges?

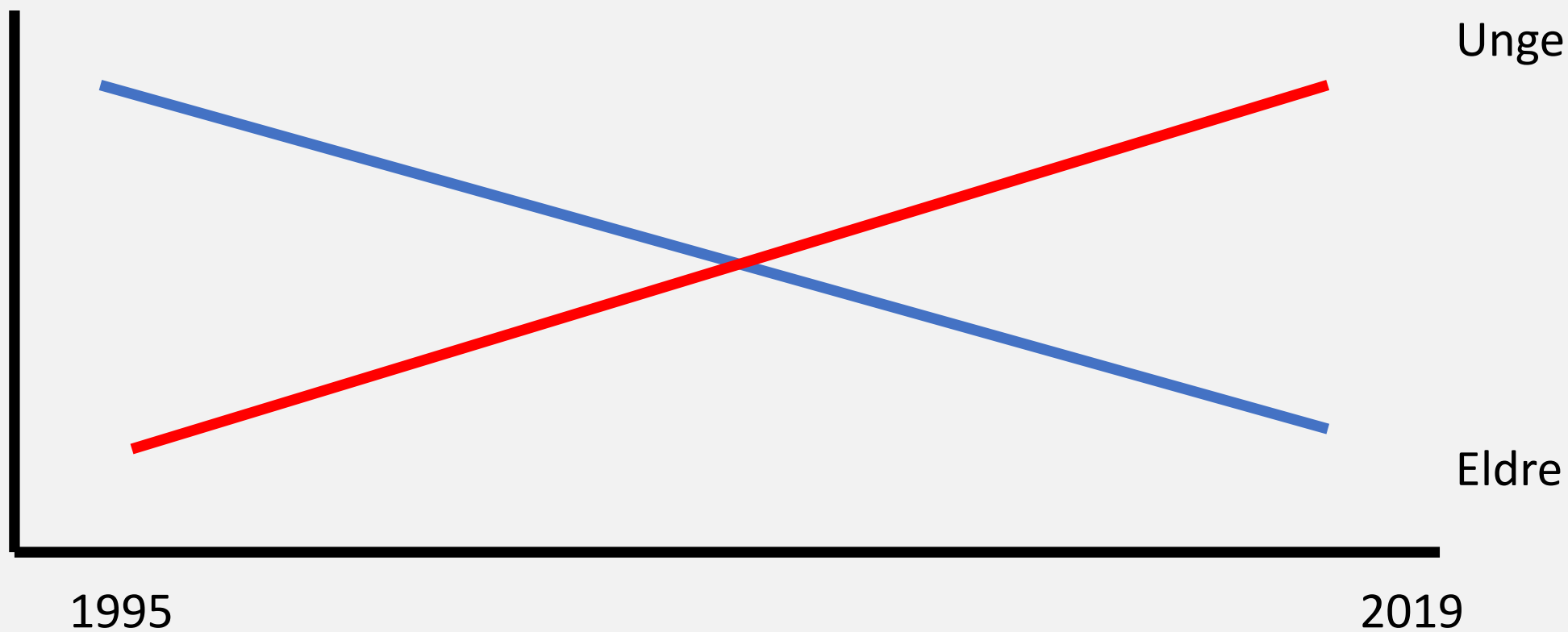

Konsekvens av flere eldre?

- I 1995 kunne en 70-årig mann forvente å bli 81,9 år.
 - 11,9 gjenstående leveår
 - Selvhjulpen i 8,0 av årene
 - **Behov for hjelp i 3,9 av årene.**
- I 2017, kunne han forvente å bli 85,3 år
 - 15,3 gjenstående leveår
 - Selvhjulpen i 12,1 av årene
 - **Behov for hjelp i 3,2 av årene**
- Mønsteret er det samme for kvinner, men med høyere forventet levealeder.
- Nedgang i behov pr. eldre. Men: Flere eldre kan gi totalt økning.

Psykiske lidelser blant eldre og unge

Andre perspektiv: Arbeidslivet

- «Innafor» eller «utafor»
- «De få som skal forsørge de mange»
- 18 - 67 år skal finansiere behovene til de utenfor arbeidslivet.

Er dette bærekraftig?

Antall innbyggere mellom 20 og 64 år forventes å øke med ca. **13.000** fram mot 2050

Antall innbyggere over 65 år forventes å øke med ca. **570.000** fram mot 2050

WHO: Et samfunn som er «inkluderende og tilgjengelig – som fremmer aktiv aldring

- Et samfunn der vi greier oss selv så lenge som mulig
- Et samfunn der det også legges til rette for at vi skal greie oss selv
- Et samfunn der alle aktørene i storsamfunnet tar sitt ansvar
- Et samfunn der seniorene (og alle) føler seg nyttig

Et aldersvennlig samfunn = et bærekraftig samfunn

«Aldersvennlig
samfunn»

Har vi egentlig et valg mellom to hovedretninger/ to ytterligheter?

«Med våre tjenester bidrar vi primært til å øke fysisk funksjonsevne hos individet»

eller

«Vi er en velferdsaktør som med sin kompetanse og sine ressurser kan bidra vesentlig til et bærekraftig samfunn for framtida»

*Min refleksjon:
Vi er og må være en velferdsaktør.
ALDRI har våre tjenester vært viktigere enn nå!
Men - da må vi legge bærekraftstanken til grunn, omstille oss
og bidra til ny verdiskaping i samfunnet.*

Mine refleksjoner. Jeg tror....

1. Vi må omstille hodene våre, ta et positivt utgangspunkt, legge bærekraftstanken til grunn og *handle*
2. Vi må tilrettelegge og stimulere for utløsning og bruk av ressurser og kompetanse. Aldri har samfunnet hatt så mye kompetanse som nå.
3. Vi må utvikle gode, inkluderende samfunn for alle
4. Vi må samhandle på en helt ny måte og med felles mål. På tvers av sektorer, etater, næringsliv og frivilligheten.

FN: «Det starter med hver enkelt av oss»

5 indre utviklingsmål for bærekraftstanken

- 1. Være** - Relater til deg selv
- 2. Tenke** - Bruk og utvikle dine evner. Utfordre ditt tankesett.
- 3. Relasjon** - Bry deg. Både om dine medmennesker og om samfunnet
- 4. Samhandle** - Bruk og utvikle dine sosiale evner
- 5. Handle** - Bruk din kraft og energi til å drive fram endring

Kan vi sammen handle, omstille og utvikle ut fra bærekraftstanken?

Kan vi bidra til nye tankesett som grunnlag for en bærekraftig framtid?

